

13. årgang • nr. 3 • september • oktober • november 2008

Aktuel information om
Helsingør Stift

Stiftsbladet

Nye præster

Karen-Lise Djernes
Østergaard,
Ny Holte og Christians sogn

Eva Graff Mikkelsen,
Strø-Gørløse pastorat

Charlotte Slot,
Frederiksværk-Vinderød
pastorat

Thomas Gotthard,
Skibby sogn

Pernille Lydeking
Svenningsen,
Nygård sogn

Anette Kristine Nybo
Henriksen,
Nørre Herlev-Uvelse pastorat

Afgåede præster

Visti Børge Christensen,
Nørre Herlev – Uvelse pastorat

Lisa Borg Nielsen,
Strandmarks sogn

Mass Mortensen,
Ishøj-Thorslunde pastorat

Peter Friis- Nielsen,
Risbjerg sogn

Olafur Felix Olafsson,
Melby sogn

Arne Bechmann,
Præstebro sogn

Erik Aen,
Kokkedal sogn

Klovnedragten som vi kender den fra den hvide klovn, har i sin oprindelige form fra 1600-tallet, utvivlsomt været en parodi på den tids borgerdragt, eller dragt for de lærde: vor tids præstekjole. RR

Rebecca Rudd

Det moderne og kirken

Hvad skal moderne kunst i kirken, og hvem bestemmer hvad der er godt, den sag er der mange meninger om. Akademirådet har én, og det lokale menighedsråd ofte en anden. Sådan lyder det fra Anette Nybo Henriksen i artiklen "Kirken må gerne forandres". Mens Arno Victor Nielsen mener, at kunsten og kirken har det bedst langt fra hinanden. Her er mulighed for at være dejligt enige eller rygende uenige.

Den demokratiske kirke

Menighedsrådsvalget står for døren. Det er så godt som afgjort i nogle sogne, mens man andre steder slås om pladserne ved bordet. Ved det bord hvor kirkens liv og skatteborgernes penge forvaltes. Ansvarer er stort og fortsætter forhåbentlig med at have sin tyngde. Hør et rådsmedlem fortælle om glæder og sorger.

Kirken i tiden

Stiftsråd, strukturændringer og magtfordelinger er hotte emner for tiden, derfor har vi bedt to herrer med fingrene nede i gløderne, sige deres uforbeholdne mening. Så er det op til os selv at danne vores.

God fornøjelse med efterårets Stiftsblad

For konfirmander only

Damien Hirst "For the love of god, the diamond skull" 2007.

Nationalmuseet har gennem længere tid haft omvisningen "Troens billeder" om kristendommens indtog i Danmark, specielt for konfirmander, men nu er Statens Museum for Kunst kommet med hele 4 tilbud som de kalder konfirmandforberedelse. Om Jesu liv, om biblens fortællinger, om liv og død, og om kristne temaer i skulptur og billede.

Læs mere på www.skoletjenesten.dk

Skoletjenesten er et samarbejde mellem skolerne i de sjællandske kommuner og de stedlige museer og kulturinstitutioner.

Stiftsbladet for Helsingør Stift

Udgives af Helsingør Stift i samarbejde med Stiftets faste udvalg og Distriktsforeningerne af Menighedsrådsmedlemmer. De i bladet fremsatte synspunkter deles ikke nødvendigvis af redaktionen.

Redaktion

Ansvarshavende: sp. Rebecca Rudd
Tlf 21 72 50 82, email: rr@km.dk
Redaktionsudvalg: Biskop Lise-Lotte Rebel (LR), sp. Jan Ulrik Dyrkjøb, sp. Henning Sundby Pedersen (Distriktsforeningen Frederiksborg), Mogens Taarup (Distriktsforeningen for Sokkelund Herred), Ib Brorly, (Helsingør Stifts Distriktsforening Syd), Anne Marie Boile Nielsen (Det Mellemkirkelige Udvalg), sp. Kirsten Diemer (Ydre Missions udvalget) samt sp. Rebecca Rudd (Det religionspædagogiske udvalg, ansv. redaktør).

Om Stiftsbladet

Stiftsbladet sendes til menighedsrådsmedlemmer, præster og andre kirkelige medarbejdere, samt til andre interesserede. Fra og med 2008 finansieres Stiftsbladet af det bindende stiftsbidrag. Menighedsrådene skal derfor fremover ikke betale særskilt for Stiftsbladet.

Stjerne for en aften

Biskop Lise-Lotte Rebel

Det gælder om at profilere sig. Markere sig – skabe sig et image. Når man søger en stilling, slår man på, at man er kreativ, udadvendt, har organisatorisk talent, administrative evner og i det hele taget er én, der ikke falder sammen med tapetet.

Det ligger i tiden, at man skal gøre sig synlig. Alle skal synliggøres: lærere, funktionærer, forskere, kunstnere og politikere. Også kirken skal være synlig. Hævdes der. Og det er der i grunden ikke noget at sige imod. Hvis det "ligger i tiden", så er det sådan – om man nu kan lide det eller ej. Man kan protestere imod kravet om synliggørelse – ændre på det, kan man næppe.

Jeg tror i grunden også, at det er ganske gavnligt, at kirken er synlig. Derimod tror jeg ikke, det er ligegyldigt med hvad. Det er ikke ligegyldigt om kirken er synlig ved at enkelte mediestormere blandt præster, provster eller bispes gentager alt det, alle andre lige så godt eller meget bedre kunne sige. Eller om kirken er synlig ved at sige det, som den faktisk er sat her for at sige og som er dens eneste synlige eksistensberettigelse – dens "mission" om man vil : at forkynde Jesus Kristus som verdens frelser. Kravet om synlighed kan være godt nok – hvis det er et krav om at være synlig med det, som faktisk er ens sag.

Hvis det derimod er et krav stillet på mediernes betingelse om altid at lystre, altid at komme, når de kalder og lokker uanset, hvad man skal tale om, ser jeg personligt ingen grund til at efterkomme det.

Urimelige diffuse krav fra medierne og dele af befolkningen til præster, bispes – til "kirken" – om at gøre lidt "nytte" ved at kommentere alt og alle, fremkomme med moralske opråb til befolkningen og fremsætte "kristne" synspunkter på alt lige fra vejret til regulering af trafikken, er måske tidens krav til kirken om synlighed. Men det er krav, som afspejler en overdreven interesse for, hvad en enkelt person nu mener om dit og dat. Det er åbenbart meget interessant og åbenlyst mere interessant end selve "sagen". Enhver må jo afgøre med sig selv, hvad man vil tage del i. Men jeg har en drøm om, at offentligheden og pressen engang imellem ville respektere præster og teologer som fagfolk. Vi har faktisk studeret et fag – og de fleste af os er stadig brændende optaget af det og af at samtale med andre om det. Der er også i den kristne tro et sagligt indhold, som enhver præst og teolog gerne vil samtale om. Og det kunne jo være, at det netop var til "nytte" i en situation, hvor den teologiske indsigt måske nok kunne trænge til en uddybning.

Jeg kunne godt ønske mig, at det er den form for synlighed, der i fremtiden spørges efter: dette at kirken er synlig gennem det, den har at bringe, det den har at tjene med. Nemlig

forkyndelsen af ordet ved gudstjenester – forstandige ord og handlinger, talte med baggrund i denne tjeneste – refleksion og overvejelser over livet og døden, skylden og kærligheden med baggrund i den sag, som kirken af sin Herre er pålagt at være synlig i verden med.

Hvad vi helt konkret gør og agter at gøre på stiftsplan for at understøtte den form for synlighed, vil jeg at berette om i næste stiftsblad.

Arno Victor Nielsen

DEN KRADSE PEN

Kirkerne er fyldt til bristepunktet. Ikke af kirkegængere, men af kunst og kunstintereserede. Indtil for nylig kunne man så til gengæld gå i kirke på Statens Museum for kunst. Stemningen på et kunstmuseum kan da også let opleves som mere andagtsfuld end en søndagsgudstjeneste med indlagt barnedåb, som skal fotograferes og filmes fra alle vinkler.

Sakraliseringen af kunsten og verdsliggørelsen af kirken går hånd i hånd, og man kan spørge sig selv, om vi overhovedet ville have fået Kunst med stort K, altså fri kunst, hvis kirken ikke havde tabt indflydelse. Kunsten som en verden for sig, et lukket univers med egen historie, teori og filosofi og egen gejstlighed i form af professorer, kritikere, kuratorer, samlere og udøvere, dukker jo op som en reaktion på Oplysningstiden. Kunst kom til verden som religionserstatning, men den har unægtelig tabt lidt af fortryllelsen i løbet af det 20. århundrede, hvor den ikke er til at skelne fra reklame. Nu fusionerer kirken og kunsten, og håber så at minus gange minus giver et lille plus.

Sakraliseringen af kunsten og verdsliggørelsen af kirken går hånd i hånd, og man kan spørge sig selv, om vi overhovedet ville have fået Kunst med stort K, altså fri kunst, hvis kirken ikke havde tabt indflydelse. Kunsten som en verden for sig, et lukket univers med egen historie, teori og filosofi og egen gejstlighed i form af professorer, kritikere, kuratorer, samlere og udøvere, dukker jo op som en reaktion på Oplysningstiden. Kunst kom til verden som religionserstatning, men den har unægtelig tabt lidt af fortryllelsen i løbet af det 20. århundrede, hvor den ikke er til at skelne fra reklame. Nu fusionerer kirken og kunsten, og håber så at minus gange minus giver et lille plus.

Men det er og bliver et umage par. Kirkekunsten er ikke noget problem, den være sig nok så kunstfærdigt udført. Problemet opstår når kunstværkerne ikke vil indordne sig og i virkeligheden invaderer kirkerum-

Kirkekunst eller kunst i kirken

met. Så opstår de mange stridigheder mellem de kunstkyndige menighedsråd og Akadimirådets Udvalg for Kirkekunst. Menighedsrådene vil have slatten kirkekunst, mens de lærde vil have kunst i kirken.

I Tyskland pågik sidste år en voldsom strid om et vindue i Kølns domkirke. Vinduet er lavet af den tyske kunstner Gerhard Richter. Det er en parallel til balladen om Carl-Henning Pedersens udsmykning af Ribe Domkirke i sin tid. Ved den lejlighed skrev Søren Krarup i 1988 i Tidehverv: "I en kirke forkyndes ikke kunstens hellighed og livets og lysets og altets herlighed, men kun Gud og Hans evangelium".

Richter lod en computer sammensætte farverne i en fuldstændig abstrakt glasmosaik. Det huede ikke Kølns ærkebiskop, der kaldte kunstværket "entartet", hvilket også var den betegnelse, nazisterne i sin tid hæftede på al abstrakt kunst. I Tyskland er det ganske utilstedeligt at sige den slags, men sammenhængen, det slemme ord indgik i, var nu ganske tankevækkende. Ærkebiskoppen sagde: "Der hvor kulturen afkobles fra kulten, fra gudsdyrkelsen, stivner kulten i ritualer, og kulturen udarter."

Siger ærkebiskoppen ikke, at både kirken og kunsten har droppet gudsdyrkelsen og er endt som henholdsvis tomt ritual og ren æstetisering? Han farer i hver fald frem med en velkendt konservativ kritik af moderne, abstrakt kunst. Den vil kun sig selv, er påstanden. Den er l'art pour l'art - kunst for kunstens egen skyld, og altså ikke kunst

i en højere sags tjeneste. I visse tilfælde kan abstrakt kunst nærme sig det blot ornamentale, det sterile, og bliver noget næsten dæmonisk i Kierkegaardsk forstand. Til gengæld taler den som musik et universelt, før-babelsk sprog. Den siger bare ikke noget.

Det ligger i sagens natur, at problemet er uløseligt. Hvis fusionen af kirke og kunst ikke lykkes, er der måske en vinder. Hvis den lykkes, er der to tabere.

Arno Victor Nielsen

Køln domkirke, Gerhard Richter. 2007.

Kirken må gerne forandres

Anette Nybo Henriksen

Sognepræst Anette Nybo Henriksen har gennem de seneste 9 måneder arbejdet med at skabe en registrant over kirkekunst udført af nulevende kunstnere. Projektet er støttet af kirkefondet, og formålet er at skabe et overblik over, hvilke kunstnere der bliver brugt rundt om i landet. Det er hensigten, at registranten skal være på nettet, og derved altid kunne opdateres og være tilgængelig for alle interesserede. Databasen vil indeholde kunst både til kirken, kirkegården og kapellet. Der mangler dog en hel del af finansieringen, før dette kommer på plads.

Jeg mødtes med Anette for at høre om hendes projekt og om den svære opgave at vælge kunst til kirken.

Når et menighedsråd indsender et vedtaget udsmykningsforslag til godkendelse hos Stiftsøvrigheden, indhenter de en udtalelse fra Akademirådets Udvalg for kirkekunst. Disse udtalelser og anbefalinger følges som oftest af Stiftsøvrigheden.

Hvad har været din motivation for at påbegynde dette registreringsprojekt?

"Jo, først og fremmest min egen erfaring med, som en del af et menighedsråd, at igangsætte et udsmykningsprojekt. I Svostrup kirke besluttede vi efter grundigt forarbejde, at kunstneren Anita Houvenaeghel skulle udføre en alterudsmykning, men processen viste sig at blive lang og uoverskuelig. Der kom afslag på afslag fra Akademirådet. Tiden gik, og utålmodigheden voksede i rådet og menigheden. Rådet stod dog fast, og Århus Stift stillede sig til slut bag dets valg. Derved endte sagen, som råd og menighed ønskede. Det var imidlertid ikke nogen selvfølge, og det viser, at der kan være et skisma imellem elitærkunstens vogtere og kirkens daglige brugere. Når det lykkes at finde en kunstner, begge går ind for, er det dejligt. Men når det ikke gør, hvem skal så have det sidste ord?"

Hvad mener du, kunsten skal i kirkerummet?

"Den skal bevæge og sætte én på sporet af noget. Personligt synes jeg, den gerne må have kristen symbolik eller genkendelighed så som lyset, korset eller være figurativ og fortællende. Den må ikke forvirre eller bevidst tage afstand fra det rum og den begivenhed, som den jo bliver del af. I dag er vi for længst gået væk fra at anvende sindelagsetik, når det gælder udvælgelsen af kunstnere til kirken, men når det gælder selve værket, kan man godt stille krav om solidaritet med

den overordnede ramme, nemlig forkynnelsen og den kristne livstydning."

Hvem skal så bestemme, hvornår et værk er passende?

"Det skal menigheden selv, men helst klædt godt på til opgaven. Deri ligger også mit ærinde.

Akademirådet har blik for, hvilke gode samtidskunstnere der er og kan anbefale, mens det er menigheden selv, der kender og bruger kirkerummet. Det skal Akademirådet efter min mening tage højde for, ligesom de gerne må være hurtige og grundige i deres rådgivning.

Man skal ikke overbelaste kunstens opgave i kirkerummet; vi har også liturgien, salmerne og teksterne. Men uanset hvem kunstneren er, så er det væsentligt, at kunstværket skabes i forhold til det lokale, og er valgt af menigheden selv."

Mener du hermed, at man kan tale sig frem til, hvad der er god kunst?

"Nej, man kan ikke tale sig frem til, hvad der er god kunst; det er og bliver smag og fornemmelse. Men man bliver nødt til at tale om, hvad et kirkerum kan og skal, og hvilke hjælpemidler det skal indeholde for at nå det overordnede mål: At gøre kristendommen vedkommende for alle."

Anette Nybo Henriksen pr. 1. aug. sognepræst i Nørre Herlev-Uvelse pastorat i Helsingør stift, tidligere sognepræst i Voel-Svostrup pastorat i Århus stift. RR

Folkekirken Skoletjeneste – Kirken på udebane

projekt fra Folkekirken Skoletjeneste Freløse - Helsingør.

Projektet er gennemført i foråret 2008 med 46 klasser dvs. godt 1000 elever fra 1.-3. klassetrin.

Som det er mest almindeligt med vores skoletjenesteprojekter, lægger de op til et samarbejde mellem flere forskellige fag. Udover kristendomsundervisning er det i dette tilfælde dansk, billedkunst og musik.

Projektet var delt op i tre faser, hvor den første foregik i den lokale kirke, den næste på skolen og den sidste i Helsingør Domkirke. Til påskeprojektet havde klasserne modtaget en plakat, der i ét billede viste alle påskeugens begivenheder, og som derfor var god at tale ud fra. Undervisningsoplægget lagde i forlængelse af kirkebesøget op til en samtale om, hvad påske handler om og hvilke religiøse og folkelige traditioner, der knytter sig til påsken.

Påskeprojektet kulminerede med en uropførelse i Helsingør Domkirke ved domorganist Bo Grønbech og sognepræst i Sct. Mariæ Kirke, Kirsten Grønbech, hvor eleverne fik lejlighed til at opleve en musikalsk genfortælling af begivenhederne fra Palmesøndag til Påskedag. Der blev spillet, så man kunne høre æslet skryde på vej ind i Jerusalem Palmesøndag, Judaspengene trille hen ad jorden, forhænget flænge Langfredag og Påskesøndags sol stå op.

Som eksempel på en opgave for de lidt større børn gennemførte vi i foråret 2007 et projekt med udgangspunkt i lokalområdet.

I projektet, der hed "Fra Gurre til Kronborg – kristendom og kongemagt", deltog 7 klasser, dvs. 171 børn fra 6.-7. klasse. Eleverne indledte forløbet ude på Gurre slotsruin, hvor sognepræst i Gurre, Anne Mette Nissen, fortalte eleverne tilbage til Valdemar Atterdags tid og de ting, der foregik på Gurre slot. På skolen arbejdede eleverne ud fra et undervisningsoplæg fra skoletjenesten med udvalgte temaer i relation til middelalderen, bl.a. pilgrimsvandring.

Da projektet skulle munde ud i et stort rollespil på Gurre slotsruin, fik alle klasser besøg af professionelle rollespilsinstruktører, der tilbød workshops med våbenfremstilling, opbygning af roller og drama. Som en del af forløbet var klasserne også på besøg i deres sognekirke for at høre om forskellene på katolsk og protestantisk kristendom. Således rustet både i det indre og i det ydre var eleverne klar til rollespillet "Kongstinget- spillet om Danmark", der udspillede sig på en let overskyet majdag i Gurre. Dagen endte, som det ses af billedet, lykkeligt med, at kong Valdemar vendte tilbage til Gurre i god behold efter sin pilgrimsrejse, og eleverne havde fået lejlighed til i praksis at bruge noget af den viden, de havde erhvervet sig i løbet af projektet.

*Anne Birgitte Zoëga,
Folkekirken Skoletjeneste,
Helsingør provsti*

Helsingør Stift har ved årsskiftet Skolekirketjenester ved 12 ud af 13 provstier

RR

Begrebet Skoletjeneste har været kendt igennem mange år, når det gælder museer og andre kulturformidlende institutioner. Som navnet siger, er en Skoletjeneste til tjeneste for skolen, og byder sig til som faglig sparringspartner for at indgå i skolens daglige undervisning og indenfor de rammer og vilkår, skolen sætter. I rækken af skoletjenester har Folkekirken også meldt sig på skolens bane.

Som kulturbærende og kulturformidlende institution kan kirken stille sig til rådighed som faglig ressource for skolen. Det er for kirken en mulighed for at være synlig for børnene hele vejen op igennem deres skoleforløb og for at bidrage med oplysning om den kristne tradition, som den danske kultur bygger på. De folkekirkelige skoletjenester er blevet godt modtaget, hvor de er skudt op. Der er nu etableret Folkekirken Skoletjeneste i langt de fleste provstier i Helsingør Stift, og flere er på vej.

"Påskeugen – et forløb om Jesu død og opstandelse" er et konkret eksempel på et

... og det er stadig spændende at være menighedsrådsmedlem

Grethe Bahne Madsen

Det synes Grethe Bahne Madsen, Sigerlevvester, som er formand for Græse-Sigerlevvester menighedsråd og for distriktsforeningen Frederiksborg en af de tre distriktsforeninger for menighedsrådsmedlemmer i Helsingør Stift.

"Jeg blev som suppleant indkaldt til menighedsrådet den 30. marts 1971. Jeg havde ved opstillingsmødet sagt ja til en plads langt nede på listen, da jeg forestillede mig det som værende ret "risikofrit". Vi havde dengang tre børn og en travl hverdag. Der kom så i menighedsrådet en noget turbulent periode med medlemmer, der forlod rådet efter en del debat og avis skrivelser, og pludselig blev det min tur til at indtræde i rådet. Det var ikke lige en hveserede, jeg havde lyst til at optræde i, men efter at jeg havde talt med præsten derhjemme i mit barndomssogn, hvor han opfordrede mig til at bidrage til "værdigere tilstande og positive, fremadrettede aktiviteter", som et sogn må forvente det af sit valgte menighedsråd, så sagde jeg ja.

Jeg har aldrig fortrudt, at jeg fulgte hans opfordring til alligevel at træde ind i rådet. Efter barn nummer fire blev jeg i en ny valgperiode valgt til formand for rådet i 1973 og har været det siden. Der har været mangeartede problemer, som har skullet løses i den lange årrække, men ved fælles indsats og mange gode viljer er det utroligt, hvad der kan lade sig gøre. Man skal blot være indstillet på en ofte meget langsommelig procedure fra de mange involverede instanser. Det nytter ikke at

tænke – det her gider jeg ikke være med i, for der sker jo alligevel intet!

Det har altid interesseret mig meget, hvad der sker i den danske folkekirke. Arbejdet i menighedsrådet har ført til en enorm kontakthænde/netværk i det kirkelige landskab. Jeg ville fra begyndelsen i 1971 sætte mig ind i, hvordan hele systemet fungerede. Her var der en utrolig hjælp at hente i distriktsforeningen. Hvorfor var mit råd medlem? Hvad kunne foreningen lære mig, og hvor kunne man mødes med andre forholdsvist unge rådsmedlemmer fra hele landet? Landsmødet på Nyborg Strand var stedet og er det stadig.

Siden 1990 har jeg været i bestyrelsen i vor distriktsforening – de sidste 7 år som formand. Der er stadig et stort arbejde at gøre, for at menighedsrådenes medlemmer kan være klædt godt på til hvervet. Mange flere burde deltage i kurser og foredrag, og mange flere menighedsråd burde sende folk til årsmødet på Nyborg Strand. Nye regler, paragraffer og love har det ikke skortet på, og i de seneste perioder har der været rigeligt med betænkninger og lovforslag med mulighed for at indsende rådernes hørings svar til ministeren. Det er alt sammen med til at aktivere den kirkepolitiske interesse. Nu får rådene en større grad af frihed og dermed også større ansvar, så det burde fremme interessen for at blive rådsmedlem.

Med et tilbageblik over mine år i menighedsrådet med hvad de har indebåret af spæn-

dende opgaver, istandsættelse af vore kirker, valg af præster og biskop, samarbejde (læs brevkлуб) med arbejdstilsynet, spændende kirkesyn – og oftest mangel på penge til straks at igangsætte arbejder – samarbejde med gode medarbejdere og rådskolleger, provstiudvalg og stift, kan jeg kun opfordre til at stille op/ lade sig genvælge ved det kommende menighedsrådsvalg.

Hvis man holder af kirken og dens budskab, er der ikke så meget at betænke sig på!"

Grethe Bahne Madsen

Valgets datoer

Kilde: www.menighedsraad.dk

7. og 14. sept.: Valgbestyrelsen bekendtgør regler for opstilling og for indgivelse af kandidatlistor ved gudstjenesterne og i dagblade eller lokalaviser.

16. sept.: Sidste frist for afholdelse af det obligatoriske orienteringsmøde. Mødet efterfølges i mange tilfælde af et opstillingsmøde.

23.-30. sept. kl. 19.00: Indlevering af kandidatlistor.

11. nov.: Menighedsrådsvalg.

29. nov.: Sidste frist for afholdelse af det konstituerende møde.

30. nov.: Det nye menighedsråds funktionsperiode begynder.

Islebjerg kirke,
glaskunstner Tchai Munch

Jægersborg kirke,
Niels Helledie

Christianskirken,
Poul Høm

Nærum kirke,
Erik Heide

Taarbæk kirke,
billedhugger Kurt Tegtmeier

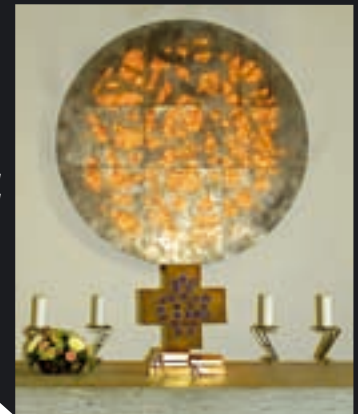

Vejleå kirke,
Peter Brandes

Sorgenfri kirke,
Jens Urup

Jægersborg kirke,
Mogens Jørgensen og
Gudrun Steenberg

Eksempler på
moderne kunst
fra kirker i
Helsingør Stift

RR

AKADEMIRÅDET

Når et menighedsråd indsender et vedtaget udsmykningsforslag til godkendelse hos Stiftsøvrigheden, indhenter Stiftsøvrigheden en udtalelse fra Akademirådets Udvalg for kirkekunst. Disse udtalelser og anbefalinger følges som oftest af Stiftsøvrigheden.

Menighedsråd kan søge Udvalget for Kirkekunst om rådgivning "på stedet" i opstartsfasen af et udsmykningsprojekt. Der er gode erfaringer med denne tidlige rådgivning, som Kirkeministeriet støtter og anbefaler.

Man kan søge om rådgivning ved at sende en anmodning til Akademirådets Udvalg for Kirkekunst, Kongens Nytorv 1, Postboks 9042, 1022 København K.

Man kan læse mere om proceduren på: www.akademiraadet.dk

UDVALGET FOR KIRKEKUNST

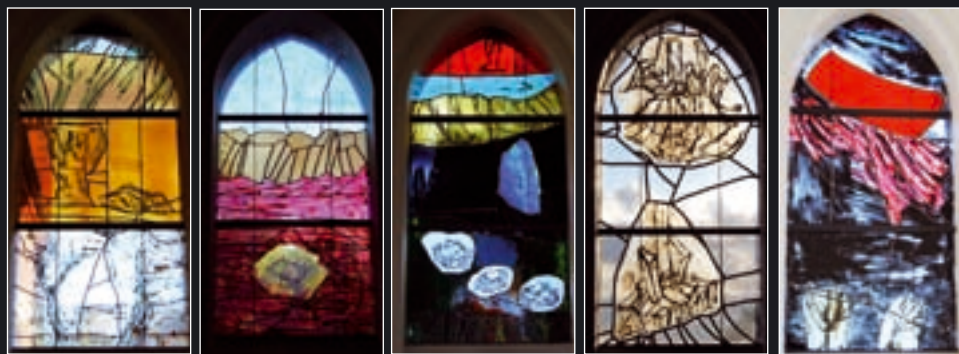
Arkitekt Torben Schønherr
Arkitekt Kjeld Vindum
Arkitekt Steen Høyer
Arkitekt Bente Lange
Billedhugger Hein Heinsen
Billedhugger Marianne Jørgensen
Billedhugger Øivind Nygård
Billedhugger Erik Varming
Maler Sys Hindsbo
Maler Karin Birgitte Lund
Maler Bodil Nielsen
Maler Leonard Forslund

Selskabet for Kirkelig Kunst yder rådgivning omkring især kunsthåndværk og anskaffelse af nyt inventar, lige fra messehagler, altersølv og kirkebænke til indendørs skiltning.

www.kirkeligkunst.dk

Menighedsrådenes Fond til Udsmykning af Danske Kirker støtter udsmykningsopgaver med mindre beløb. Ønsker man at støtte fonden, har man også mulighed for det.

www.menighedsraad.dk

"Det er stærke og kraftfulde sager, som stiller helt nye krav til præst og menighed. Det bliver både spændende og udfordrende fremover!" siger sogne-

*præst Leif Ewald om Gentofte kirkes nye glasmosaikker af Per Kirkeby.
De 11 nyopsatte vinduer indvies officielt ved en festgudstjeneste*

søndag den 14. september kl. 10.30, efterfølgende er der reception. Læs mere om vinduerne tilblivelse på www.gentoftekirke.dk

FORSLAG

til

Lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi
(Etablering af permanente stiftsråd – sammensætning, opgaver m.v.)

Stiftsråd

§ 23. I hvert stift nedsættes et stiftsråd. Stiftsrådet består af stiftets biskop, stiftets domprovst, 1 menighedsrepræsentant fra hvert provsti, i Lolland-Falsters Stift vælges dog 2 menighedsrepræsentanter fra hvert provsti, og 2 repræsentanter for stiftets præster.

Stk. 2. Valgbar til stiftsrådet som menighedsrepræsentant er de, som er valgbare til menighedsrådet i det pågældende provsti. Valgret til stiftsrådet har de samme, som har valgret til provstiudvalget.

Stk. 3. Valgbar til stiftsrådet som repræsentant for præsterne er alle præster ansat i stiftet. Valgret har stiftets præster.

Stk. 4. Stiftsrådet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af medlemmerne er tilstede. Beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 5. Biskoppen er formand og forretningsfører for stiftsrådet.

Stk. 6. Stiftsadministrationen bistår stiftsrådet med varetagelsen af rådets opgaver.

Stk. 7. Stiftsrådet fastsætter med undtagelse af de i denne lov fastsatte bestemmelser selv sin forretningsorden.

§ 23 a. Stiftsrådet kan af hensyn til det kirkelige liv træffe beslutning om at udskrive et bindende bidrag fra kirkekasserne til finansiering af aktiviteter i stiftet. Bidraget kan ikke overstige 1 pct. af den lokale ligning i de enkelte ligningsområder i stiftet.

Stk. 2. Bidraget anvendes efter stiftsrådets beslutning og kan bruges til følgende aktiviteter:

- 1) Kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster.
- 2) Formidling af kristendom.
- 3) Udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT, medier, kirkemusik og lignende, herunder analyser til forberedelse af sådanne projekter.

Stk. 3. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om budget, regnskab og revision m.v. af det bindende bidrag.

Stk. 4. Stiftsrådet har til opgave på menighedsrådenes vegne at bestyre kirkernes og præsteembedernes kapitaler. Gravstedskapitaler (engangsvederlag for gravstedsvedligeholdelse) udbetales til kirkekasserne efter et serieprincip. Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om kapitalernes bestyrelse.

Stk. 5. Stiftsrådet aflægger regnskab for de i stk. 4, nævnte kapitaler efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Stk. 6. Udgifterne til bestyrelse af de i stk. 4, nævnte kapitaler afholdes efter kirkeministerens bestemmelse af de indtægter, der er forbundet med kapitalforvaltningen.

Stk. 7. Stiftsrådet fastlægger stiftets udvalgsstruktur og bestemmer herunder, hvorvidt der skal nedsættes et særskilt udvalg til varetagelse af det mellemkirkelige arbejde på stiftsniveau.

Steffen Ravn Jørgensen

Men der mangler noget ...

Kommentar til lovforslag om Stiftråd

Domprovst Steffen Ravn Jørgensen mener, at der mangler en tydelig ramme for, hvad et kommende stiftråd må og kan blande sig i.

Intentionen med I.C.Christensens kirkelige lovgivning, som påbegyndtes med systemskiftet i 1901, var, at kirkens styrelse skulle ske så tæt som muligt på menigmand.

Menighedsrådenes kompetencer og indflydelse på egne forhold er siden vokset. Senest har 'sognefuldmagten', givet det enkelte menighedsråd stor frihed til selv at forvalte den tildelte driftsramme og prioritere kirkens liv og vækst i sognet. Dette betyder, at menighedsrådet afgør fordelingen af midler på konfirmander, lønudgifter, kirkelig voksenundervisning, koncerter eller foredragsaftner m.m.

Sognet er omdrejningspunktet for det kirkelige liv, og menighedsrådet har de bedste forudsætninger for at skønne, hvad der er sognets tarv. Derfor skal sognefuldmagten og friheden styrke deltagelse samt engagement i menighedsrådsarbejdet og formidle den kristne arv videre. Samtidig kræves det, at myndige menighedsråd har mod til i en tid med nødvendige ændringer også at indgå samarbejde på tværs.

Der er tradition for, at opgaver løses på forskellige plan med deraf afstemte beføjelser. Som et nyt organ oprettes stiftråd. Stiftrådet får kompetence til at udskrive et bindende stiftsbidrag fra kirkekasserne, der skal forestå opgaver, som med fordel løses på stiftsplan. Det drejer sig om kommunikation, formidling af kristendom, udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT, medier og kirkemusik. Desuden kunne stiftsudvalget tillægges kompetencer til nedsættelse af udvalg, der kan refereres hertil.

Men i lovforslaget er der ikke angivet en begrænsning på de kompetencer og opgaver, som stiftrådet må tage op. Det er alene anført, at beslutninger træffes ved stemmeflertal. Imidlertid er det afgørende at fastlægge stiftrådets kompetencer på samme måde, som det er tilfældet med menighedsrådenes og provstiudvalgets for at udvikle et sundt samarbejde, så stiftrådet ikke udvikler sig til et "overmenighedsråd". Det kunne ske ved at præcisere, at stiftrådets kompetencer alene

gælder de i § 23 a nævnte. (Se Stiftsbladet s. 9)

For er det op til stiftrådet selv at afgøre, hvilke områder, som man vil tage op, så kunne det ske, at stiftrådet valgte at ville fastsætte normer for oprettelse og ændring af stillinger eller besluttede standarder for vedligeholdelse af kirker og præsteboliger. På denne måde kunne stiftrådet gribe ind i menighedsrådets beføjelser og ved normgivning og siden styring, begrænse sognets frihed, og derved menighedsrådsmedlemmers lyst til at deltage i menighedsrådsarbejdet.

Det må præciseres, at stiftrådet ikke kan udtale sig på folkekirkemedlemmernes vegne om politiske spørgsmål og herigenem udtrykke en kirkens stemme eller mening på stiftsplan. Desuden må stiftsbidraget alene anvendes til kirkelige aktiviteter i stiftet. Stiftrådets opgaver er henlagt til stiftet og skal derfor ikke gå ind i et landskirkeråd eller en synode, hvor al erfaring viser, at en sådan kirke bliver politiserende og moraliserende med et hurtigt dalende medlemstal.

Et stiftråd med definerede beføjelser kan tillige fungere som et frugtbart samtaleforum, hvor biskop, menighedsrådsmedlemmer, præster og provster har lejlighed til at drøfte fælles anliggender som struktur, præstebevilling m.m. og udviklingen af det kirkelige liv i Helsingør Stift.

Steffen Ravn Jørgensen

Verner Hylby

Stiftsråd – giver det mere demokrati?

Verner Hylby spørger

Verner Hylby, medlem af stiftsudvalget for økonomi, er dybt forundret over det lovforslag, der er fremkommet på baggrund af betænkning 1495. "Hvordan", spørger han, "har tanken om et samtaleforum, hvor alle var på samme plan, kunnet ændre sig til en konstruktion med et stærkt demokratisk underskud?"

"Det kommende stiftsråd skulle være næsten det samme som stiftsudvalget, bare med et andet navn." Men nu oplever Verner Hylby, at man vil udstikke rammerne for strukturen fra oven af, bl.a. ved at bestemme at biskoppen til enhver tid er født formand for stiftsrådet, samt at der skal sidde en domprovst. "Er det en folkekirke eller en embedskirke vi har?" spørger han.

"Hvis biskoppen skal være formand for et demokratisk valgt råd, skal provsten så også være formand for provstiudvalget, og præsten for menighedsrådet? Hvor ender vi henne, hvis ikke et udvalg selv kan vælge sin formand? Det passer mig udmærket hvis udvalget beslutter sig til at vælge biskoppen som formand, såfremt det er biskoppen, der er bedst egnet til posten. Men det skal være et demokratisk valg!"

Han anfører, at i nogle af de stifter, hvor der har været forsøg med stiftsråd, kunne det være naturligt, at biskoppen fungerede som formand, fordi det var biskoppen, der tog initiativ til rådene, men det samme behøver

ikke gøre sig gældende alle steder. "Hos os har vi fungeret udmærket med en valgt formand og en valgt næstformand, med biskoppen siddende ved bordet sammen med os andre."

Stiftsudvalget for økonomis vigtigste opgave er at forvalte menighedsrådenes og i sidste ende folkekirkemedlemmernes penge, stiftskapitalerne og stiftsbidrag til brug efter §23a. "Den opgave ændrer sig jo ikke væsentligt i de nye stiftsråd, og det er derfor naturligt, at de, der sidder der, også er demokratisk valgte og som sådan repræsenterer menigheden." slutter Verner Hylby, næstformand i det nuværende stiftsudvalg for økonomi.

Domprovsten og biskoppen skal iflg. det nye forslag være fødte medlemmer af stiftsrådet, hvoraf biskoppen skal fungere som forretningsfører og formand. Dertil skal der vælges i alt 2 præster samt 13 menighedsrådsrepræsentanter, én fra hvert provsti. Men et stiftsråd skal også "tænke kirke" og tage initiativer, der kan fremme det kirkelige liv i stiftet, samt fungere som biskoppens rådgiver i denne forbindelse. Stiftsrådet kan herunder nedsætte udvalg og finansiere deres arbejde. Hvordan Stiftsråd vælges og hvilke opgaver de får, kan ses på side 9.

RR

Helsingør Domkirke.
Et kig bag "kulissen".
Foto: Mai-britt Boa

september

DISTRIKTSFORENINGERNES

SENSOMMERUDFLUGT - 6. SEPT.

- kl. 8.30: Afgang Ullerød kirke, Hillerød, med opsamling undervejs.
Fuglsang Kunstmuseum med rundvisning.
Spising. Rundvisning i Nysted kirke.
Tirsted kirke ved Sognepræst Jesper Bacher.
Ca. kl. 18.30: Hjemkomst Ullerød kirke.

*Medarbejdere, præster, menighedsrådsmedlemmer, ægtefæller og andre interesserede er velkomne
Betaling, kr. 350,- pr person, ved påstigning i bussen.
Beløbet kan evt. betales af Kirkekassen.
Tilmelding senest 3. sep. til Grethe Bahne Madsen
tlf.: 4731 6756. E-mail: madsen.ullemose@mail.dk.
Få pladser tilbage.*

STIFTSSTÆVNE FOR YDRE MISSON - 21. SEPT. RISBJERG KIRKE, HVIDOVRE

- kl. 10.30: Højmesse ved biskop Lise-Lotte Rebel
kl. 12.00: Kirkefrokost (40,- kr.)
kl. 13.00: Foredrag om Danmissions arbejde i Mellem-
østen, ved dialogsekretær Agnete Holm og
tidligere missionær, pastor Leif Munksgaard

*Tilmelding til frokosten senest torsdag d. 17. sept.
Kordegnekantoret tlf. 3675 1508*

KIRKEINDVIELSE I GRØNNEVANG SOGN 28. SEPT. KL. 13.00

Der er bygget ny flot kirkebygning i Grønnevang sogn, og den gamle vandrekirke er blevet revet ned. Den nye kirke indvies med efterfølgende reception, hvor alle er velkomne. Biskop Lise-Lotte Rebel prædiker ved gudstjenesten.

oktober

LANDEMODE 4. OKT. - HELSINGØR DOMKIRKE

- kl. 11.00: Gudstjeneste i Helsingør domkirke, prædikant
Provst Inge Bastkær Rasmussen.
kl. 13.00: Frokost på Hotel Marienlyst.
kl. 14.30: Landemodeberetning ved biskop Lise-Lotte Rebel.
kl. 15.15: Tale ved kirkeminister Birthe Rønn Hornbech.

Præster opfordres til at møde i ornat til gudstjenesten. Tilmelding til egen menighedsrådsformand, 250,- kr. indbetales pr. deltager.

EFTERUDDANNELSE FOR PRÆSTER I HELSINGØR STIFT - 7.-8. OKT.

*Stavnsholtkirken, Farum
"For der skal prædikes på søndag." Et kursus i homiletik med bl.a. Prof. Dr. theol. Wilfried Engemann, prof. dr. teol. & phil. Peter Kemp og cand. teol. Doris Ottesen.*

*Læs program på www.helsingoerstift.dk
Tilmelding til egen provst senest 19. sep.*

november

MENIGHEDSRÅDSVALG - 11. NOV.

Valgets datoer inde i bladet.

KURSUS I KRISTENDOMSUNDERVISNING 12. NOV.

*Teologisk Pædagogisk Center – én-dagsseminar for alle der arbejder med formidling inden for folkekirken.
Vi præsenteres for paradigmeskift for religionspædagogikken, og internationale forskningsresultater. Med Poul Götke og Leise Christensen.
Program udsendes.*

Meddelelse om flytning eller bestilling af ekstra blade:

Kontakt venligst Helsingør Stift,
Hestemøllestræde 3A,
3000 Helsingør
tlf. 49 21 35 00.
Email: kmhel@km.dk

Deadline

Næste nr. udsendes omkring 26. nov. 2008.
Indlæg, annoncer m.m. skal være hos redaktør Rebecca Rudd senest mandag 13. oktober 2008.

Layout og tryk:

Strandbygaard Grafisk, Skjern